

Detta är Wilhelm Berg som grävde ut Dyngge ruin 1912-1913. Några av de saker han hittade finns avbildade i häftet.

DYNGGE RUIN

En tämligen oansenlig kulle mellan Skredsvik och Gullmarsbergs säteri. Vem kan ana att denna plats spelat en viktig roll i de nordiska rikenas relationer? På dess topp finns resterna av Dynggehus, en befäst borg som under ca 200 år gav kullen en helt annan silhuett än den vi ser idag. Men också omgivningen var annorlunda. Vattnet slog mot klippans fot. Viken var full med skepp. Det fanns fler byggnader vid sidan av borgen. Sjomän, hantverkare, munkar, soldater och bönder rörde sig i landskapet. Och där uppifrån vakade borgherren.

Andra häften i samma serie:

Smörkullen
Hällristningarna vid Kålsby
Tegelbruket på Gullmarsberg
Börsås fornborg
Gravfältet vid Herrestad
Granhoge gravhög
Havstensklippan

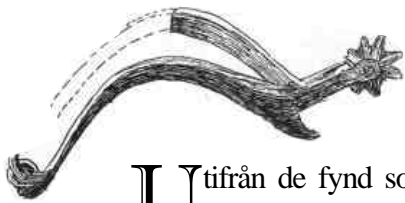
Skredsviks, Herrestads
och Högås hembygdsföre-

Bokenäsets Framtid

Per-Allan Olsson 2003

Sevärdheter i Skredsvik, Herrestad och Högås

Utifrån de fynd som gjorts kan man anta att Dyngge varit bebott kanske redan vid mitten av 1200-talet, samt att det möjligen användes så sent som början av 1500-talet, men troligen inte senare, inget enda fynd utom möjligen ett mynt kan dateras till 1500-talet. Påträffad aska, kol och brända stockar vittnade om en eldsvåda som förvandlat den stolta borgen till en ruin.

Från början tillhörde borgen kronan. Den var en strategiskt viktig plats mellan Sverige i öst och Danmark i väst och dessutom inte långt från Dragsmarks kloster, som då var huvudkyrkan i Bohuslän. Viktiga handelsvägar från öster och nordöst mynnade också här.

Källorna berättar att den 29 december 1307 samlades en skara allvarsamma herrar på *Dyngiu* för att transferera 1000 mark i silver i bistånd från den norske kungen till de svenska hertigarna Erik och Valdemar för att dessa skulle gå i krig med Danmark. Herrarna var Sigge Halsteinsson, hertigarnas hövitsman i Kungahälla, hertig Eriks klerk Karl, myntmästare Öffrard från Lödöse, Assur Jonssön och kaniken Ivar från Bergen. Hertigarna fanns under tiden på Åby.

År 1405 får väpnaren Ficke Grupendal Dyngge hus och gods i pant av danske kungen som säkerhet för ett lån, men har dessförinnan fått ägan i förläning. Norge är vid denna tid ett danskt lydrike, och danska adelsätter börjar bosätta sig på västkusten. Sonen Eggert Grupendal ärver Dyngge, och skänker förmodligen det hela till styvdottern och hennes make, Lauris Nielsson. År 1499

förklaras allt arv och alla gåvor som fallit efter Eggert Grupendal vara ogiltiga, vilket kan betyda att Dyngge byter ägare. Förmåntagaren i den rättstvist som dokumenterats är Henrik Krummedike, hövitsman på Bohus fästning. Att Dynggehus med detta tillfaller Krummedike är dock okänt.

Men sedan brinner borgen. 1502 blir Knut Alvsson, en norsk tronpretendent, mördad av Henrik Krummedike utanför Akershus efter att först ha belägrat Bohus slott och sedan härjat i Bohuslän. Mordet väckte avsky i de nordiska kungahusen. Krummedike blev tvingad att flytta till Danmark och återkom inte till Norge förrän 1523. Hämndlystna skaror, en hel del svenskar (Alvsson härstammade på faderssidan från den svenska ätten Tre Rosor), terroriserade vid denna tid Bohuslän. Var Dyngge då i Krummedikes ägo och därför ett lämpligt mål för hämndaktioner? Eller var det Knut Alvsson själv som brände ned borgen?

Borgen återuppfördes aldrig. Godset förlänades till ett antal personer och återgick sedan till kronan. Ruinen stod orörd i över 150 år till och med 1661 då det kvarvarande Dyngge gods donerades till Rutger von Ascheberg. Denne lät forsla sten från borgen för att uppföra Gullmarsbergs säteri strax intill. Stenarna från Dynggehus kan tydligt ses i murarna till de terrasser som finns söder om huvudbyggnaden.

